

Riigieksamitest.

Juba aastaid tekitab pedagoogidele, õpilastele ja lapsevanematele vahetult enne õppeaasta algust stressi ajalehes Postimees ilmuv koolide pingerida riigieksamite tulemuste põhjal. Osa rõõmustavad, osa häbenevad, kuid räägivad sellest peaaegu kõik, paljud seejuures sellest tabelist aru saamata. Küll on juhtunud asjatundjad tähelepanu sellele, mida ja kuidas sealt pingereast lugeda.

Toon abstraktse näite. Kui mingis koolis oleks üks riigi keskmine lõpetaja ja ta sooritaks eesti keele, inglise keele ja ajaloo eksami, siis tema keskmine punktisumma oleks 65,9 punkti, kui aga eesti keele, bioloogia ja matemaatika, oleks keskmine punktisumma 60,9. Võib ette kujutada, kuidas sõltub nendest valikutest koht pingereas.

Eksamitulemusi analüüsid ei tohi ära unustada, et ainuke kohustuslik eksam on eesti keel, ülejäänud eksamid valib õpilane. Õpilane teeb tõenäoliselt valiku ainetest, mis tal on tugevamad või mille tulemust tal on vaja kõrgkooli astumiseks.

Mida võiks aga Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse (REKK) kodulehel olevast infost välja lugeda.

Lääne-Virumaa teiste maakondadega võrreldes

Vaatame kõigepealt, kuidas paistab Lääne-Virumaa teiste maakondade taustal. Siinkohal on tegemist keskmistega, mis saadud kõiki tegijaid, sealhulgas varem lõpetanud ja eksternid,

Eesti keele kirjand, mis on ainuke kohustuslik eksam, on maakonna eestikeelsetes koolides nõrgemini sooritatud eksameid. Käesoleval aastal oli maakonna tulemus 92% riigi keskmisest, eelnevatel aastatel 92%, 97%, 93%, 99%. Seega kaks viimast aastat on tulemus olnud koguni 8% alla riigi keskmist.

Seevastu venekeelsetes koolides (Tapa Vene Gümnaasium ja Rakvere Vene Gümnaasium) on eesti keele eksam peaaegu kogu aeg olnud üle riigi keskmise. Käesoleval aastal 135%, varem 121%, 124%.

Aastaid on Lääne-Virumaal valitud, nii nagu riigis tervikuna, kõige enam inglise keele eksamit. Kõikides gümnaasiumides valis eksami rohkem kui viis õpilast. Tulemused on olnud riigi keskmisest veidi madalamad, välja arvatud 2005. aastal, kui tulemus oli 1% kõrgem.

Kui üleriigiliselt on inglise keele eksami sooritajate arvule järgnenud ühiskonnaõpetus, siis Lääne-Virumaal on valitavuse poolest teisel kohal geograafia. Geograafia eksami valib kõikides koolides ka rohkem kui viis õpilast. Tulemused on teiste maakondadega võrreldes head. Viimased viis aastat on eksamitulemus olnud üle riigi keskmise: 102-103%. Geograafia eksami teevad õpilased tavaliselt juba 11. klassi lõpus, sest enamikus koolides lõpevad geograafia kursused just 11. klassis.

Geograafia eksami tulemust mõjutavad oluliselt õpetaja Siiri Seljama õpilaste tulemused, sest 2009. aastal oli tema õpilasi 31% ja 2010. aastal 24% kõigist geograafia eksami tegijatest maakonnas.

Ühiskonnaõpetuse eksami sooritas 2010. aastal 49% gümnasistidest. Enamasti valivad ühiskonnaõpetuse eksami rohkem kui pooled lõpetajad. Vähem kui pool lõpetajatest sooritas ühiskonnaõpetuse eksami koolides, kus oli rohkem matemaatika eksami valinuid ning valiti ka füüsika ja keemia eksamit (Rakvere Gümnaasium, Rakvere Reaalgümnaasium ja Vinni-Pajusti Gümnaasium).

Ühiskonnaõpetuse eksami tulemus on viimastel aastatel langenud, olles 2009. ja 2010. aastal alla riigi keskmise. Aastatel 2005 –2008 oli ühiskonnaõpetuse eksami tulemus 3-7% üle riigi keskmise.

Käesoleval õppeaastal valiti rohkem kui viie õpilase poolt matemaatika eksam meie maakonna 14 gümnaasiumist kümnes (eelmisel aastal 11 koolis). Üle kahe aastase vahe saavutati jälle riigi keskmisest kõrgem tulemus (105%). Kahel eelmisel aastal oli see ainult 92% ja 94% riigi keskmisest. Enne 2009. aastat oli Lääne-Virumaa matemaatika eksami tulemuselt üle riigi keskmise.

Matemaatika eksami sooritajate protsent kõigist koolilõpetajatest oli käesoleval aastal 36%, möödunud aastal 34%. See näitab, et hea tulemus ei ole saadud eksami sooritanute arvu vähenemisega.

Käesoleval, 2010. aastal olid üle riigi keskmise peale eesti keel teise keelena, matemaatika ja geograafia veel ajaloo, bioloogia, füüsika ja saksa keele tulemused. Kokku 7 ainet. Eelmisel aastal ületati riigi üldkeskmine viies aines ja 2008. aastal kuues aines.

Ajaloo tulemus on kahel viimasel aastal olnud 107% ja 108% üle riigi keskmise. Eksami valinute arv aga on pidevalt langenud (19%, 15%, 15%, 13% lõpetajatest).

Bioloogia eksami keskmised punktid on viimasel kahel aastal olnud riigi keskmisel tasemel.

Vene keel võõrkeelena ja saksa keele eksami tegijaid on maakonnas kokku alla 20. REKKi statistika näitab, et käesoleval aastal oli saksa keele punktisumma 6% üle riigi keskmise ja vene keel 3% alla keskmise. Eelmisel aastal oli saksa keele tulemus 6% alla ja vene keele tulemus riigi keskmise tasemel.

Kogu eelnev jutt ei iseloomusta hästi aga gümnaasiumilõpetajate tulemusi, küll aga loob pildi Lääne-Virumaa kohta tervikuna.

Eksamitulemustest koolide lõikes.

Koolide tulemusi hinnates võiks neid võrrelda riigi päevagümnaasiumide keskmisega. REKKi kodulehel hakkavad kõigepealt lisaks üldkeskmistele silma kõigi gümnaasiumiõpilaste (päevaste ja õhtuste) keskmised tulemused. Koolide tulemusi saab võrrelda selle keskmisega. Üldiselt aga armastatakse kasutada üldkeskmist, mis tehakse teatavaks hulk aega enne pikemat analüüsi.

Vaatame ainete kaupa käesoleva aasta tulemusi ja heidame pilgu ka tagasi: millised on meie maakonna koolide keskmised eksamipunktid, võrdleme neid riigi (gümnaasiumide) keskmistega ja vaatame, millised koolid on kõrgemate tulemustega, selgitame, kui stabiilselt on teatud tulemusi saadud.

Eesti keeles sai parima tulemuse Vinni- Pajusti Gümnaasium, järgnesid Kunda Ühisgümnaasium ja Rakvere Gümnaasium. Lisaks oli üle riigi keskmise tulemus Kadrina Keskkoolil. Nimetud neli kooli on saanud eesti keeles riigi keskmisest kõrgema tulemuse juba kolm aastat järjest. Eelmisel aastal oli üle riigi keskmise tulemus ka Rakvere Reaalgümnaasiumil ja Väike- Maarja Gümnaasiumil.

Inglise keeles saadi parim tulemus Rakvere Gümnaasiumis, kusjuures eksami sooritas 90% lõpetajatest. Järgmised punktisummad olid Kadrina Keskkoolil (eksami tegid 91% lõpetajatest), Kunda Ühisgümnaasiumil ja Rakvere Eragümnaasiumil. Kundas oli inglise keele valinuid natuke alla 50%, Rakvere Eragümnaasiumis kolmandik. Üldiselt valivadki inglise keele eksami rohkem kui pooled lõpetajad.

Aastaid on inglise keele hea tulemusega silma paistnud Rakvere Gümnaasiumi lõpetajad, neli viimast aastat järjest on saanud riigi keskmisest tulemusest kõrgema punktisumma veel ainult Kadrina Keskkool ja Kunda Ühisgümnaasium. 2009. ja 2008. aastal oli riigi keskmiset kõrgemad tulemused veel Haljala Gümnaasiumil ja Tamsalu Gümnaasiumil.

Geograafia eksamit nagu juba eelpool öeldud, sooritavad nii 11. kui ka 12. klasside õpilased.

Üle riigi keskmise tulemuse on palju aastaid järjest saanud Haljala Gümnaasium, Rakvere Gümnaasium, Rakvere Reaalgümnaasium, Vinni-Pajusti Gümnaasium ja Väike-Maarja Gümnaasium. Käesoleval aastal oli üle riigi keskmise ka Kadrina Keskkooli tulemus. Parima tulemuse on juba kaks aastat saanud Vinni-Pajusti Gümnaasiumi õpilased.

Kuigi maakonna ühiskonnaõpetuse eksami üldine keskmine jääb 2010. aastal alla riigi keskmisele, on maakonna päevagümnaasiumide tulemus kõrgem kui riigi kõigi gümnaasiumide keskmine. 13 gümnaasiumis sooritas ühiskonnaõpetuse eksami rohkem kui viis õpilast. Ainult Väike-Maarjas valis ühiskonnaõpetuse eksami üks õpilane. Seitsmel koolil oli punktisumma kõrgem kui riigis. Parimad tulemused olid Kadrina Keskkoolil ja Rakvere Reaalgümnaasiumil. Sarnane oli pilt ka 2009. aastal, mil maakonna gümnaasiumide keskmine punktisumma jäi riigi keskmisele alla. 2008. aastal olid suuremad punktisummad Rakvere Gümnaasiumil, Tapa Gümnaasiumil ja Vinni-Pajustil ning maakonna tulemus riigi keskmisest kõrgem.

2010. aastal oli matemaatika eksamil maakonna päevakoolide keskmine punktisumma riigi gümnaasiumide omast 5% kõrgem, 2009. ja 2008. aastal oli see kümnekond protsenti allpool keskmist.

Käesoleval aastal saadi parimad tulemused Vinni-Pajustis, Rakvere Gümnaasiumis ja Rakvere Reaalgümnaasiumis. Üle riigi keskmise olid ka Haljala Gümnaasiumi ja Kadrina tulemused, kusjuures Haljalas valis matemaatika eksami kõige suurem osa õpilastest (67%). Kuid ka teistes kõrgema punktisummaga koolides oli matemaatika eksami tegijaid rohkem kui 40%. Eelmisel aastal olid kõrgemad punktid Kadrina Keskkoolis ja Rakvere Gümnaasiumis ning Rakvere Vene Gümnaasiumis. Eksamitegijaid oli neis koolides jälle 40% lähedal. Üle riigi keskmise olid veel Tapa Vene Gümnaasiumi ja Vinni-Pajusti tulemused.

Bioloogia eksami sooritas käesoleval aastal ligikaudu 33% lõpetajatest, ajalooeksami 15% , keemia 12%.

Füüsika eksami valis ainult 25 õpilast, kusjuures üle viie õpilase ainult Rakvere Gümnaasiumis ja Rakvere Reaalgümnaasiumis.

Lõpetuseks

Ja ikkagi väidan, et riigieksamite tulemuste lihtne võrdlemine ei ole arukas. Riigieksamipunktide keskmistes on selleks liiga palju subjektiivsust, lisaks tehnilised probleemid.

Subjektiivsuse all mõtlen seda, et mõnes koolis on mõne aine õpetaja isiksusel arvamatu mõju. Õpilased kas ei vali iialgi selle õpetaja aines eksamit või siis vastupidi, valivad peaaegu kõik, sest teavad, et see õpetaja aitab neil eksami sooritada võimalikult hästi. Tulemus on erinev, kas eksami sooritab ainult väike hulk õpilasi või enamus.

Tehniline probleemina käsitleksin seda, kui ühtekokku on pandud päevases ja õhtuses õppes õppivate gümnaasistide tulemused. On ju arusaadav, et töö kõrvalt ja aastaid pärast põhikooli lõpetamist õppides ei saa selliseid tulemusi nagu päevagümnaasiumis. Aastaid pandi kõigi lõpetajate tulemused aga kokku (käesoleval aastal olid tulemused eraldi). Me ei tea riigi päevagümnaasiumide tulemuste keskmisi, samas koolide keskmised kuuluvad just sellesse kategooriasse.

Reeglina võrdleme gümnaasiumi keskmist tulemust riigi üldkeskmisega, mis on saadud kõigi eksaminantide tulemustest, kaasa arvatud lisaeksami omad. Nii saame ilusama pildi kui siis, kui võrdleksime kooli omasugustega.

Riigieksamite kaitseks tuleb öelda, et ilma nendete oleks õpetajal ja koolil raske teada, kuidas nende töö tulemused suhestuvad teiste koolidega. Vahel on hea enda üle heameelt tunda, vahel peaks küsima, miks naaberkoolis saadi tunduvalt paremad eksamitulemused. Kogemustega

koolijuhid ja õpetajad teavad, mida on ühelt või teiselt õpilaste grupilt oodata. Kui ootused (loe eesmärgid) täituvad, siis on hästi, kui ei täitu, tuleb õpetamise-õppimise tööd teha teisiti-paremini.

Kolme aasta pärast jääb ainult kolm riigieksamit. Sellega kaob nii mõneski aines võimalus teada, kuidas töötatakse teiste koolide taustal.

Soovin, et eksamitulemused ei oleks koolides eesmärk omaette, vaid ikkagi vahend oma töö analüüsimisel ja õpetamise-õppimise parendamisel.

Maaja Valter
Lääne-Viru Maavalitsuse
Haridus- ja sotsiaalosakonna inspektor
maaja.valter@l-virumv.ee
september, 2010

LISA 1

Lääne- Virumaa eksamisooritajate keskmine riigi keskmisest tulemusest

	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10
Ajalugu	95%	94%	89%	105%	96%	96%	95%	102%	103%	97%	108%	107%
Bioloogia	88%	90%	94%	97%	98%	94%	95%	101%	96%	94%	99%	100%
Eesti keel	95%	96%	93%	94%	102%	97%	101%	99%	93%	97%	92%	92%
Füüsika	88%	96%	87%	85%	90%	101%	99%	94%	107%	103%	100%	108%
Geograafia					101%	100%	97%	101%	102%	103%	102%	103%
Inglise keel	97%	98%	98%	98%	98%	96%	101%	99%	99%	100%	97%	99%
Keemia	102%	87%	90%	93%	91%	93%	93%	98%	98%	100%	95%	95%
Matemaatika	92%	91%	96%	91%	103%	95%	100%	103%	103%	94%	92%	105%
Riigikeel	97%	104%	107%	118%	117%	96%	120%	126%	109%	124%	121%	135%
Saksa keel	104%	100%	103%	101%	96%	97%	85%	104%	105%	92%	94%	106%
Vene keel (vene õppekeel)					92%	79%	92%	90%	87%	98%	90%	79%
Vene keel võõrkeelena	106%	90%	101%	93%	108%	96%	94%	101%	92%	98%	100%	97%
Ühiskonnaõpet				90%	91%	98%	103%	102%	107%	105%	99%	99%
				3+	5+	2+	5+	8+	7+	6+	5+	7+

* Eesti keel 98/99 kuni 01/02 koos emakeelega (vene õppekeelega koolides)

* Riigi keskmisena on võetud üldkeskmine.

* Õppeainete keskmised ilma varem lõpetanuteta

LISA 2

Lääne-Virumaa koolide

RIIGIEKSAMITE KESKMISED TULEMUSED 2010 (varemlõpetanuteta)

Õppeaine	Ajalugu		Bioloogia		Eesti keel kirjand		Füüsika		Geograafia		Inglise keel		Keemia		Matem	
	arv	kesk	arv	kesk	arv	kesk	arv	kesk	arv	kesk	arv	kesk	arv	kesk	arv	kesk
RIIK	1637	66,7	2949	59,5	8713	60,8	668	65,6	6565	59,7	7729	70,1	1939	59,5	3965	62,3
Maakond	74	72	162	60,8	475	58,6	25	70,5	458	62,2	347	70,4	60	56,88	178	65,4
5-st väiksema eksaminandide arvuga	10	75,9	10	56,9	2	48	8	55,5	4	43,8			14	47,5	4	61
Haljala G	6	63,3			18	53,3			21	65,5	8	67,4			12	65,3
Kadrina KK	9	69,1	28	64,7	45	62,9			37	59,8	41	73,3	15	50,6	14	62,9
Kunda ÜG			13	50,2	21	65,7			12	56,3	10	71,4			8	57,4
Rakke G					14	54,3			10	54,9	9	65,3				
Rakvere EG	6	55,8	5	51,2	54	39,6			72	44,8	17	70,5				
Rakvere G	15	79,5	37	65,9	94	65,6	9	77,8	81	71,5	85	74,6	5	64,2	43	70,4
Rakvere RG	23	73,4	35	64	99	57,9	8	77,4	128	70,5	86	70	17	63,2	45	68,8
Tamsalu G	5	69,6	6	44,2	30	54,9			20	47,2	17	66,4			8	57,8
Tapa G			5	54,2	40	52			23	53,2	25	68,6			12	55
Tapa VG											5	57,6			7	50,9
Vinni-Pajusti G			5	64,6	39	66			31	72,3	31	67,2	9	66	16	71,1
Väike-Maarja G			18	56,5	19	57,5			19	68,8	13	61,2			9	59,2
ÕHTUNE ÕPE			6	46,8	45	44,1			27	46,3	19	56,32	5	51,8	7	34,3
5-st väiksema eksaminandide arvuga			1	32	1	20					9	55,7				
Rakvere ÕKK	1	25	5	49,8	30	48			20	48,6	10	56,9				
Rakvere VG																
Tapa G					8	28,3			7	40						
Väike-Maarja G					6	49,1										

* Riigi keskmiseks on gümnaasiumide (nii päevased kui ka õhtused) keskmine (ilma varemlõpetanuteta)

* Maakonna keskmine päevaõppe gümnaasiumide keskmine tulemus ilma varemlõpetanuteta

* Kooli keskmine ilma varemlõpetanuteta

Tabeli koostas REKKI andmete põhjal Maaja Valter

Tabel jätkub

Lääne-Virumaa koolide

RIIGIEKSAMITE KESKMISED TULEMUSED 2010 (varemlõpetanuteta)

Õppeaine	Saksa keel		Vene keel võõrkee- lena		Vene keel kirjand		Eesti keel teise keelena		Ühisk.õp.	
	arv	kesk	arv	kesk	arv	kesk	arv	kesk	arv	kesk
RIIK	367	78,5	303	76,4	###	60,3	2100	68,5	5735	64,5
Maakond			19	74,2	12	49,9	16	84,5	265	66,1
5-st väiksema eksaminandide arvuga	5	88,4	19	74,2						
Hajjala G									14	67,5
Kadrina KK									30	73,9
Kunda ÜG									12	65,6
Rakke G									7	60,9
Rakvere EG									46	55,5
Rakvere G									37	70,1
Rakvere RG	7	78							45	73,2
Tamsalu G									18	67,7
Tapa G									35	63
Tapa VG					12	49,9	16	84,5	8	45,2
Vinni-Pajusti G									13	69,9
Väike-Maarja G										
ÕHTUNE ÕPE					6	42,2	9	74,4	45	54,6
5-st väiksema eksaminandide arvuga									1	62
Rakvere ÖKK									26	58
Rakvere VG					6	42,2			9	47,7
Tapa G									9	51
Väike-Maarja G										

LISA 3

Lääne-Virumaa koolide

RIIGIEKSAMITE KESKMISED TULEMUSED 2009 (varemlõpetanuteta)

Õppeaine	Ajalugu		Bioloogia		Eesti keel kirjand		Füüsika		Geograafia		Inglise keel		Keemia		Matem	
	arv	kesk	arv	kesk	arv	kesk	arv	kesk	arv	kesk	arv	kesk	arv	kesk	arv	kesk
RIIK	1904	62,9	3017	62,9	9658	59,8	677	67,1	6064	62,6	8622	70,4	1789	68,2	4682	54
Maakond	81	68,6	177	61,6	600	53,9	29	67,1	368	63,8	403	67,9	61	64,8	218	48,3
5-st väiksema eksaminandide arvuga	8	62,4	1	33			8	75,1	1	63			17	63,5	6	
Haljala G	12	64,5	7	56,9	26	55,4	*		11	71,9	20	73,2	*		16	
Kadrina KK	8	80,6	35	74,7	62	64,3			37	61,4	53	74,9	6	64,3	26	60,4
Kunda ÜG	5	56,8	9	59,9	22	62,1			5	82	11	70,7	*		9	45,4
Rakke G	*		7	57,9	10	49,3			*		7	56,3	*		*	
Rakvere EG	*		15	39,3	68	43			55	48	22	61,2	*		*	
Rakvere G	14	65,1	44	68,4	112	61,1	10	69,7	83	75,3	88	75,8	8	67,6	40	58,8
Rakvere RG	27	72,9	21	64,4	81	61,7	6	55,5	48	75,3	77	63,6	17	64,5	31	49,7
Rakvere VG	*		5	53,6			*				12	45,8			9	59,6
Tamsalu G			6	62,3	20	53,5	*		23	54,5	10	73,9	*		8	39,6
Tapa G			10	57,4	35	44,7	*		37	51,8	24	69,3	*		9	49,6
Tapa VG	*		*				5	63			6	63,2	*		9	53,7
Vinni-Pajusti G	*		5	51,8	33	64			30	79	27	67,6	13	65,2	17	56,1
Väike-Maarja G	7	68			23	60,9			18	66,8	20	63,3	*		16	48
Rakvere ÖKK			6	50,5	35	47,9			13	48,6	9	66,8	*		*	
Rakvere AK	*		6	31,5	73	33,8	*		7	43,9	17	48			22	6,55
	81		177		600		29		368		403		61		218	

* Riigi keskmiseks on gümnaasiumide keskmine (ilma varemlõpetanuteta)

* Maakonna keskmine ilma varemlõpetanuteta

* Kooli keskmine ilma varemlõpetanuteta

Tabeli koostas Maaja Valter

Tabel jätkub

Lääne-Virumaa koolide

RIIGIEKSAMITE KESKMISED TULEMUSED 2009 (varemlõpetanuteta)

Õppeaine	Saksa keel		Vene keel võõrkeelena		Vene keel kirjand		Riigikeel		Ühisk.öp.	
	arv	kesk	arv	kesk	arv	kesk	arv	kesk	arv	kesk
RIIK	436	76,7	365	79,8	2738	56,9	2695	66,5	6059	62,2
Maakond	16	72,2	17	80,2	41	50,7	41	69	364	61,6
5-st väiksema eksaminandide arvuga			17							
Haljala G									20	69,7
Kadrina KK	*								36	72,9
Kunda ÜG	*		*						16	65,4
Rakke G									6	62,3
Rakvere EG	*		*						54	50,9
Rakvere G	*		*						58	65,6
Rakvere RG	8	64,7	*						48	70,6
Rakvere VG					23	44	23	67,5	12	37,6
Tamsalu G			*						12	65,7
Tapa G			*						22	60,9
Tapa VG					18	59,2	18	70,8	26	54
Vinni-Pajusti G	*								14	68,5
Väike-Maarja G										
Rakvere ÕKK			*						31	55
Rakvere AK			*						9	46
					41		41		364	